

บทที่ 1

บทนำ

ความนำ

เนื่องจากภาวะที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ผู้บริโภคสินค้าต้องประสบกับความเสียหายต่าง ๆ ที่เกิดจากสินค้าขาดคุณภาพ ชำรุดบกพร่อง ไม่ไ้มาตรฐาน ไม่ปลอดภัย ต้องได้รับอันตรายทั้งต่อสุขภาพ อนามัย ร่างกาย บางครั้งถึงกับพิการ หรือถ้าไม่แสดงผลทันทีก็ก่อให้เกิดการตายแบบฉับพลัน บั่นทอนกำลัง ทรัพยากรสำคัญของชาติไปมาก บางครั้งก็ต้องสูญเสียทรัพย์สินเงินทองไปเนื่องในผลแห่งอันตรายของสินค้านี้ กระทบกระเทือนต่อรายได้, เศรษฐกิจของเขา อันมีผลไปถึงประเทศชาติด้วย จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีบทบัญญัติกฎหมายที่ดี สามารถให้ความคุ้มครองแก่ผู้บริโภคได้ ทั้งนี้เห็นได้จากเหตุผลในการตราพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.

2522 ว่า

เนื่องจากปัจจุบันนี้ การเสนอสินค้าและบริการต่าง ๆ ต่อประชาชน นับวันแต่จะเพิ่มมากขึ้น ผู้ประกอบธุรกิจการค้าและผู้ประกอบธุรกิจการโฆษณาได้นำวิชาการในทางการตลาดและทางโฆษณามาใช้ในการส่งเสริมการขายสินค้าและบริการ ซึ่งการกระทำดังกล่าวทำให้ผู้บริโภคตกอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบ เพราะผู้บริโภคไม่อยู่ในฐานะที่ทราบภาวะตลาดและความจริงที่เกี่ยวกับคุณภาพและราคาของสินค้าและบริการต่าง ๆ ไ้โดยพลการ ถูกต้องทันเวลาที่ นอกจากนั้นในบางกรณีแม้จะมีกฎหมายให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค โดยการกำหนดคุณภาพและราคาของสินค้าและบริการอยู่แล้วก็ตาม แต่การที่ผู้บริโภคแต่ละรายจะไปฟ้องร้องดำเนินคดีกับผู้ประกอบธุรกิจการค้าหรือผู้ประกอบธุรกิจโฆษณาเมื่อมีการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคย่อมจะเสียเวลาและค่าใช้จ่าย เป็นการไม่คุ้มค่า และผู้บริโภคจำนวนมากไม่อยู่ในฐานะที่จะสะดวกและเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีได้ และในบางกรณีก็ไม้อาจจะระงับยับยั้งการกระทำที่จะเกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภคได้ทันเวลาที่ สมควรมีกฎหมายให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคเป็นการทั่วไป

การคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้รับความปลอดภัยเกี่ยวกับสินค้าที่อาจเป็นอันตรายและ การป้องกัน การเอาเปรียบในการจำหน่ายสินค้าที่มีคุณภาพแล้ว ไม่ได้มาตรฐานอย่าง

โดยฉนั้นจะต้องอาศัยมาตรการทางกฎหมาย ควบคุมการผลิตและการจำหน่ายของผู้ผลิตและผู้จำหน่ายมีโทษคว่ำมเสียหายแก่ผู้บริโภค แต่แมจะมีมาตรการควบคุมทางกฎหมาย และกำหนดหน้าที่ในการผลิตและการจำหน่ายสินค้า รวมทั้งกำหนดข้อห้ามต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคแล้วก็ตาม ผู้ประกอบธุรกิจการค้าก็ยังฝ่าฝืนกฎหมายกันอยู่ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้บริโภคทั่วไป เมื่อผู้บริโภคได้รับความเสียหายแล้วก็สมควรจะได้รับการเยียวยาชดเชยความเสียหายอย่างเป็นธรรม โดยให้สามารถเรียกร้องค่าเสียหายจากผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินค้าเหล่านั้นได้ มาถึงขั้นตอนกฎหมาย products liability หรือกฎหมายความรับผิดชอบในการผลิตและการจำหน่ายสินค้าย่อมมีบทบาทอย่างมากในการที่จะให้การเยียวยาแก่ผู้บริโภค เพราะฉนั้นจะต้องหาวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้กฎหมายนี้มีผลบังคับได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์

เพื่อเสนอแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายของไทย เกี่ยวกับการเยียวยาเมื่อเกิดความเสียหายจากการผลิตและการจำหน่ายสินค้า เพราะมาตรการทางกฎหมายเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการคุ้มครองเยียวยาแก่ผู้บริโภค และยังจะได้พิจารณาถึงมาตรการอื่น ๆ อีกบางประการที่จะเสริมให้การบังคับใช้กฎหมายมีผลให้การเยียวยาแก่ผู้บริโภคได้ก็ เพื่อยังผลให้เกิดประโยชน์แก่ผู้บริโภคในประเทศไทยทั้งหมด และให้เกิดความก้าวหน้าตอกกฎหมายของประเทศไทยต่อไปด้วย

ขอบเขตของวิทยานิพนธ์

จะได้ทำการศึกษา วิเคราะห์เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ความรับผิดชอบในทางแพ่งของผู้ผลิตและผู้จำหน่ายสินค้าต่อผู้บริโภคในความเสียหายที่เกิดจากสินค้า โดยมีขอบเขตที่เกี่ยวข้องกับมาตรการชดเชยเยียวยาความเสียหายแก่ผู้บริโภคดังกล่าวนี้นี้ไม่ว่าโดยวิธีการใด ๆ โดยศึกษาค้นคว้าจากกฎหมายของประเทศต่าง ๆ ทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษร และกฎหมายจากคำพิพากษา (cass law) ว่ามีหลักเกณฑ์เช่นไร และเปรียบเทียบให้เห็นถึงความก้าวหน้าในเรื่องนี้ในประเทศต่าง ๆ ตั้งแต่สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ออสเตรเลีย ยุโรป เพื่อจะได้วิเคราะห์และนำส่วนที่เป็นประโยชน์ และมีผลดีมาพัฒนากฎหมายไทยต่อไป และศึกษาค้นคว้ากฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้ในประเทศไทยว่าเหมาะสมเพียงพอหรือไม่ สามารถให้ความคุ้มครองและเยียวยาแก่ผู้บริโภคได้เพียงใด และสมควร

จะได้ปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพและเป็นผลดีแก่สาธารณชนผู้บริโภครวมไปประการใดบ้าง

ขั้นตอนและวิธีดำเนินการทำวิทยานิพนธ์

การศึกษาค้นคว้าถึงศึกษาถึงความรับผิดชอบในทางแพ่งของผู้ผลิตและผู้จำหน่ายสินค้า เพื่อที่ผู้บริโภคจะได้รับทราบการชดเชยความเสียหายเนื่องจากสินค้าชำรุดบกพร่องเป็นอันตราย โดยที่เรื่องนี้เป็นเรื่องที่กฎหมายไทยเพิ่งเริ่มให้ความสนใจ ดังนั้นจำเป็นต้องอาศัยหลักการของต่างประเทศที่พัฒนาในเรื่องนี้แล้วอย่างมาก และได้กำหนดการศึกษาเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1. ศึกษาค้นคว้าถึงหลักเกณฑ์ความรับผิดชอบเกี่ยวกับสินค้านี้ในประเทศที่เจริญในด้านเศรษฐกิจการค้า ได้แก่ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ออสเตรเลีย และยุโรป โดยศึกษาถึงความรับผิดชอบในทางสัญญา และความรับผิดชอบในทางละเมิด ตลอดจนข้อยกเว้นความรับผิดชอบในประการต่าง ๆ รวมทั้งบทบัญญัติพิเศษต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องนี้ในบางประเทศ
2. ศึกษาค้นคว้ากฎหมายไทยที่ใช้อยู่ในปัจจุบันว่า มีการชดเชยเยียวยาแก่ผู้บริโภคสำหรับความเสียหายที่ได้รับจากการใช้สินค้าอย่างใดบ้าง รวมทั้งศึกษาความรับผิดชอบตามกฎหมายว่า ทั้งความรับผิดชอบในทางสัญญา ความรับผิดชอบในทางละเมิด และตามพระราชบัญญัติต่าง ๆ กฎหมายไทยได้กำหนดไว้เพียงใด
3. การศึกษาขั้นสุดท้ายอันจะเป็นประโยชน์มากที่สุดนั้น จะนำสิ่งที่ได้รับจากการวิจัยทั้งในตอนแรกและตอนที่สองมาพิจารณาเพื่อจะกำหนดแนวทางปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับเรื่องนี้สำหรับกฎหมายไทยต่อไป

ประโยชน์ที่จะได้จากวิทยานิพนธ์

1. จะได้ทราบถึงวิวัฒนาการใหม่ ๆ เกี่ยวกับความรับผิดชอบเรื่องสินค้าของประเทศที่มีหลักความรับผิดชอบในความเสียหายอันเกิดจากสินค้านอกเหนือจากหลักทั่วไปในเรื่องสัญญาและละเมิด
2. จะได้ทราบถึงหลักเกณฑ์เรื่องความรับผิดชอบเช่นนี้ในประเทศที่เจริญแล้ว ว่าประเทศเหล่านั้นได้ให้ความคุ้มครองเยียวยา ให้สิทธิแก่ประชาชนของเขาเพียงใดอันจะเป็นเครื่องกระตุ้นให้มีการพัฒนาหลักเกณฑ์เรื่องนี้ในประเทศเราต่อไป

3. จะได้ทราบถึงความคุ้มครองเยียวยา และสิทธิที่กฎหมายไทยกำหนดรับรองไว้ สำหรับผู้บริโภคในประเทศเราเพียงพอหรือไม่

4. จะได้ทราบถึงแนวทางปรับปรุงแก้ไขกฎหมายความรับผิดชอบในการผลิตและการจำหน่ายสินค้าของไทย อันจะก่อประโยชน์อย่างมากต่อผู้บริโภคโดยทั่วไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย